

Avancem cap a un Estiu Enriquit

Com es pot impulsar des del món local
una oferta d'activitats d'estiu
en clau d'Educació 360

estiu →*
enriquit

EDUCACIÓ360
EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET

Autora | Laura Mencía González

Coordinació de Continguts | Héctor Gardó i Pep Prat

Direcció | Fathia Benhammou

Assessorament de continguts | Dani Pérez, Sílvia Lombarte,
Francesc Reverter, Júlia Petit, Pere Soler, Àngels Cadena i
Miquel Àngel Essomba

Disseny gràfic i maquetació | Sonia Fernández

Primera edició | abril 2021

ISBN | 978-84-123061-6-3

© Fundació Jaume Bofill, 2021

Provença, 324 08037 Barcelona

fbofill@fbofill.cat

<http://www.fundaciobofill.cat>

Amb el suport de:

**Diputació
Barcelona**

EDUCACIÓ36
EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (CC BY 4.0), llevat que en algun material indiquem el contrari. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear els continguts propis d'aquesta publicació, per a qualsevol finalitat, inclosa la comercial. Només us demanem que reconegueu l'autoria de la creació original.

1

**Què és aquest document
i a qui s'adreça**

5

2

**Per què l'estiu és important:
motius i arguments**

7

3

**Què és l'Estiu Enriquit:
eixos i reptes**

10

3.1 Eix d'estiu connectat

10

3.2 Eix d'estiu equitatiu

11

3.3 Eix d'estiu educatiu

11

4

Com podem avançar cap a un estiu enriquit: reptes, estratègies i mesures **13**

4.1 Eix d'estiu connecta	13
4.1.1 Repte d'impulsar la transversalitat dins l'Ajuntament	13
4.1.2 Repte de consolidar una xarxa local d'estiu enriquit	14
4.1.3 Repte d'estimular la prescripció d'activitats d'estiu	15
4.1.4 Repte d'impulsar la cocreació en el projecte	16
4.2 Eix d'estiu equitatiu	16
4.2.1 Repte de l'accessibilitat econòmica a les activitats d'estiu	16
4.2.2 Repte de l'acompanyament a famílies en situació de vulnerabilitat	17
4.2.3 Repte de la distribució geogràfica equitativa de les activitats d'estiu	18
4.2.4 Repte de promoure l'equitat de gènere	18
4.2.5 Repte d'adaptar l'estiu a la diversitat funcional	19
4.2.6 Repte de l'atenció a adolescents i joves	19
4.3 Eix d'estiu educatiu	20
4.3.1 Repte d'impulsar l'enfocament competencial	20
4.3.2 Repte d'impulsar la personalització i l'enfocament vivencial	21
4.3.3 Repte de consolidar hàbits bàsics per al benestar	22
4.3.4 Repte de crear un entorn digital educatiu i emancipador	23

1

Què és aquest document i a qui s'adreça

Aquesta guia té el propòsit d'activar les competències locals en relació amb la planificació, la promoció i el desenvolupament de les activitats de lleure per tal de **liderar un oferta d'estiu enriquit** al municipi. Una oferta enfocada a millorar l'equitat i l'educació d'infants i joves amb la cooperació de tots els agents i recursos educatius, socials, esportius i culturals d'àmbit local.

La publicació s'adreça a les persones **responsables de les polítiques i programes d'estiu dels ens locals** dels diversos serveis vinculats, com ara educació, infància, joventut, serveis socials, cultura o esports, entre d'altres. Persones que tenen l'encàrrec de conceptualitzar, desplegar i impulsar una proposta d'activitats d'estiu enriquit al municipi gestionada per diferents actors amb qui caldrà teixir complicitats per a desenvolupar-la.

Aquest document vol ajudar-vos a aprofundir o encetar un **procés reflexiu** que us permeti analitzar els punts forts de l'oferta d'estiu del municipi i plantejar-vos nous reptes tenint en compte les característiques del vostre territori, les iniciatives que ja heu endegat per garantir un estiu equitatiu i de qualitat per a tothom i els actius disponibles del municipi. Sabem que molts ajuntaments fa temps que ofereix i dueu a terme propostes enriquidores d'estiu a tots els infants i adolescents del vostre municipi, i ja teniu incorporades diverses mesures de les que es plantegen en el document. De fet, moltes de les mesures que aquí s'apunten les hem extret d'iniciatives municipals que poden ser inspiradores per a altres municipis que s'han proposat el repte d'avançar cap a un Estiu Enriquit. Esperem que aquest document possibiliti a tots els ajuntaments interessats, sigui quin sigui el seu punt de partida, reflexionar, descobrir, compartir i liderar nous reptes, mesures i accions per a enriquir encara més les propostes engegades.

En aquest material, en primer lloc, exposem motius i arguments per fer un salt qualitatiu cap a una oferta local d'estiu enriquit que integri les propostes de lleure transformadores i liderades des de la proximitat, amb un impacte directe sobre les desigualtats educatives i socials de les famílies. En segon lloc, presentem una proposta de treball de política local ordenada per eixos, reptes, estratègies i mesures concretes per aplicar braç a braç amb la xarxa d'agents educatius locals i ajudar a consolidar projectes d'estiu enriquit als pobles i ciutats.

Com veureu, les mesures que es proposen en aquest document es poden desenvolupar a diferents nivells. La voluntat no és que es despleguin en la seva totalitat i de la mateixa manera a tots els municipis. Els municipis no partiu de zero; el que us plantejgem és triar les propostes segons les principals necessitats que tingueu, les prioritats de consens que hi hagi entre els agents educatius del vostre territori i les iniciatives d'estiu que implementeu i que ja funcionen.

La connexió i el treball col·laboratiu dels agents del territori i la vinculació dels diferents temps i espais educatius per a incrementar l'impacte de l'estiu enriquit és una de les apostes que us proposem des de l'Aliança Educació 360. En aquest aspecte, és fonamental disposar d'uns objectius i reptes clars, amb un lideratge polític que possibiliti donar resposta a aquest repte de la transversalitat. Generar una xarxa d'aprenentatges connectada que aprofiti la proliferació de programes i activitats educatives del territori pot aportar un potencial extraordinari.

Per fer-ho, us animem a revisar les recomanacions d'aquest document i iniciar o reforçar, si ja heu començat, un treball de col·laboració i complicitat amb altres agents del territori implicats en l'oferta d'activitats d'estiu. D'aquesta manera podreu abordar les necessitats globalment, planificant l'oferta i consensuant criteris i objectius d'una forma cooperativa.

Els agents locals o les organitzacions promotores amb qui caldria teixir complicitats i establir acords de treball són:

- * Les AMPA o AFA.
- * Els centres educatius.
- * Els clubs esportius amb oferta de campus, colònies o casals esportius.
- * Les entitats d'educació en el lleure de base comunitària (com esplais i agrupaments escoltes, cases de colònies, campaments i entitats excursionistes).
- * Les entitats d'iniciativa social o comunitària (com ateneus, casals i associacions).
- * Les escoles d'art, centres d'art, museus i entitats culturals.
- * Les empreses o cooperatives amb oferta d'estiu.
- * Les acadèmies o espais de reforç escolar durant l'estiu.
- * Els serveis d'intervenció socioeducativa.
- * Els equipaments públics de ciutat (biblioteca, poliesportiu, piscina, centre cultural, museu, casal de barri, centre cívic, etc.).
- * Els programes municipals de treball socioeducatiu, de lleure, d'intervenció en medi obert o de dinamització de l'espai públic.

En resum, aquest document d'estratègies i mesures té la voluntat de:

- 1** Motivar **processos de reflexió, d'aprenentatge compartit i d'innovació sobre l'equitat, la connexió i l'enriquiment educatiu** de les ofertes locals d'activitats d'estiu.
- 2** Identificar els **elements més rellevants per preparar un estiu enriquit** que serveixi de base per a analitzar quins són els punts forts de l'oferta local d'activitats d'estiu enriquit, i poder-los consolidar, i quins són els punts febles, per transformar-los i millorar-los.
- 3** Reforçar el compromís dels diversos agents locals amb la **millora competencial de tots els infants, adolescents i joves**.
- 4** Impulsar, en el marc de les activitats d'estiu, **dinàmiques locals de reconeixement i suport** a les entitats de lleure educatiu i **dinàmiques de col·laboració entre els diferents actors educatius locals**.
- 5** Promoure el **lideratge dels ens locals** en la construcció de les condicions adequades als municipis (amb recursos i complicitats) perquè es puguin crear ofertes locals unitàries d'activitats d'estiu que aportin valor afegit als infants, adolescents i joves atenent a les necessitats de totes i tots.

2

Per què l'estiu és important: motius i arguments

Amb l'arribada de l'estiu i l'inici de les vacances, s'obre l'oportunitat per a la majoria d'infants i adolescents d'aprofitar el temps amb activitats vibrants i desplegar nous interessos. Tanmateix, en alguns casos, l'arribada de l'estiu pot significar un relaxament dels aprenentatges per manca d'hàbits i rutines; i, sobretot, de la socialització.

L'anomenat *summer loss* o pèrdua d'aprenentatges durant la temporada estival és un dels inconvenients del nostre context educatiu. La recerca¹ internacional ho confirma amb dues conclusions: l'aturada estival de l'educació formal té un impacte notable en l'assoliment educatiu dels infants i joves; i aquest impacte pren diferent forma i pes depenent de l'edat, del nivell econòmic de la família i de l'entorn sociocultural, entre d'altres factors.

A molts indrets del país i del món, les administracions locals són les que han fet apostes fermes per programes educatius d'estiu enriquit que garanteixen l'equitat, que trenquen les inèrcies de les desigualtats i que dupliquen el seu impacte en la millora de competències en els infants i joves. Però, per què? Què podem aprendre de les iniciatives que s'han implementat? Quins reptes ens plantegen?

A continuació, s'esmenten cinc dades clau aportades per la recerca, que dibuixen la problemàtica de la pèrdua de nivell educatiu durant l'estiu i l'efecte acumulatiu que aquesta pèrdua té en determinats col·lectius de la població.

Dada #1

Vuitanta-cinc dies en què els hàbits d'aprenentatge canvien

Al nostre país, l'alumnat d'educació primària i secundària té aproximadament vuitanta-cinc dies seguits de vacances durant els mesos

d'estiu. Aquesta dada, a més de situar-nos ben amunt en el rànquing de països europeus amb l'aturada estival més llarga, el que evidencia és un canvi dels hàbits d'aprenentatge cognitius, acadèmics i d'estudi que han estat sostinguts per la dinàmica escolar al llarg del curs i pels espais educatius del fora escola, en cas que els infants i adolescents hi hagin tingut accés.

La tornada a l'escola, al setembre, significa un esforç per recuperar els aprenentatges oblidats durant les vacances d'estiu. Nou de cada deu docents afirmen² que dediquen entre tres i quatre setmanes a l'inici de curs per repassar aprenentatges que ja estaven assolits i que es consideren necessaris per seguir avançant.

Dada #2

Regressió equivalent a dos o tres mesos d'escolarització

La recerca internacional ha demostrat que aquesta pèrdua en els aprenentatges no afecta tots els alumnes de la mateixa manera, sinó que sobretot es produeix entre els grups socialment més vulnerables, que tenen una pèrdua d'aprenentatges durant l'estiu equivalent a dos o tres mesos d'escolarització.³

I això és perquè, als factors que actuen durant tot l'any en la desigualtat educativa, s'hi suma el fet que sovint, a l'estiu, els infants i joves de famílies amb ingressos baixos no poden accedir de la mateixa manera als recursos, oportunitats i activitats educatives que els infants i joves de les famílies amb ingressos més alts, els quals desenvolupen les seves habilitats d'una manera constant al llarg de l'estiu.

¹ New York Times. (Feb 9, 2012). *Education Gap Grows Between Rich and Poor*, *Studies Say*.

² Surveyed by the National Summer Learning Association. Extret de <http://rer.sagepub.com/content/66/3/227.abstract> i http://c.ymcdn.com/sites/www.summerlearning.org/resource/resmgr/press_releases/nsla_summer_release_130528_f.pdf i http://c.ymcdn.com/sites/www.summerlearning.org/resource/resmgr/Publications/Impact_on_Teaching_and_Learn.pdf

³ Afterschool Alliance. (2009). *American after 3 pm: The most in-depth study of how America's children spend their afternoons*. Extret de http://www.afterschoolalliance.org/AA3_Full_Report.pdf

Dada #3

Fins a tres anys de diferència al final de primària

Aquest efecte diferencial provoca un eixamplament cíclic, acumulat estiu rere estiu, de les desigualtats educatives entre els fills de famílies socioeconòmicament i culturalment afavorides i els fills de famílies desfavorides.

Estudis diversos⁴ fets als Estats Units d'Amèrica⁵ conclouen que aquest eixamplament podria arribar a traduir-se en tres anys de diferència entre el nivell d'aprenentatge d'alumnes amb més i menys recursos al final de l'educació primària en matèries com la llengua o les matemàtiques. Les activitats del lleure educatiu són clau per al gaudi i la socialització, però també per a millorar l'adquisició del llenguatge, el pensament abstracte, el pensament crític, etc.

Dada #4

Milers d'infants i adolescents sense oportunitats d'estiu

Per això seria vital garantir que els tres cents mil⁶ infants i adolescents en situació de pobresa a Catalunya poguessin assistir a activitats d'estiu pensades per al seu benestar i millora educativa.

Si mirem algunes de les xifres disponibles a Catalunya, confirmen que encara no hi ha una cobertura total d'aquesta necessitat. D'una banda, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies va augmentar el pressupost de 2020 per a beques perquè quaranta mil infants i adolescents poguessin participar en activitats d'estiu. De l'altra, les dades de participació el 2019 indiquen que, per exemple, la participació de l'alumnat de famílies monoparentals va ser només del 37 %; de l'alumnat amb pares estrangers, només del 29 %, mentre que la dada total de participació d'infants i adolescents entre quart de primària i quart d'ESO va ser del 42 %.

La conclusió és que els infants i adolescents que més necessiten participar en activitats d'estiu, on poden trobar oportunitats, són els que menys hi intervenen.

Dada #5

Garantir vuitanta hores per infant d'activitats d'estiu

La recerca afirma que participar vuitanta hores repartides entre dos i quatre setmanes en activitats d'estiu enfocades a estimular aprenentatges i interessos té beneficis escolars en el camp de les matemàtiques i de la lectura i reforça les competències socioemocionals i el capital social.

Garantir una assistència a un mínim de vuitanta hores a activitats d'estiu per a tots els infants i adolescents de qui les famílies no poden assumir aquesta despesa implica augmentar els recursos que les administracions dediquen a l'equitat educativa en forma d'ajuts, beques o bonificacions. Apostar per un estiu enriquit no és una despesa, sinó una inversió.

Posem fil a l'agulla: quin és el repte?

En definitiva, i amb les dades a la mà, cal una aposta col·lectiva per a desplegar, a tots els municipis, propostes d'estiu enriquit orientades a compensar i equilibrar les oportunitats d'aprenentatge. Una planificació més completa, més universal, més variada, amb més entorns i estímuls diferents —i més accessibles— i amb aprenentatges significatius fora de l'educació formal, perquè tots els infants i adolescents tinguin oportunitats d'aprendre més enllà de les que ofereix l'educació formal i reglada.

Molts ajuntaments ja proposeu iniciatives en aquesta línia, però encara hi ha camí a recórrer per consolidar, posar en valor i ampliar l'aportació de l'associacionisme educatiu i d'altres recursos educatius locals que generen

⁴ Cooper, Borman, G., & Fairchild, R. (2010). "School Calendars and Academic Achievement." a J. Meece & J. Eccles (Eds.), *Handbook of Research on Schools, Schooling, and Human Development* (pp. 342-355). Mahwah, NJ: Erlbaum.

⁵ En el nostre context manquen dades rigoroses i, per tant, acudim a recerques d'altres contextos que ens proporcionen un avís o un indici sobre problemàtiques que cal tenir en compte.

⁶ La Fundació Jaume Bofill va calcular que a Catalunya hi ha més de tres cents mil menors en risc de pobresa, a partir de les dades de beneficiaris de les beques menjador a primària i a secundària el 2019.

aprenentatges durant l'estiu a partir d'activitats de socialització, experimentació, reptes i aventures, en grups i comunitats diverses, engrescadores i motivadores.

El repte és fonamental: **com podem aconseguir que els infants, adolescents i joves accedeixin a activitats d'estiu que els permetin un creixement humà i un aprenentatge continuat sense topar amb obstacles econòmics, socials o culturals.** I com podem fer que els diferents actors implicats es posin d'acord per crear entre tots una oferta d'estiu amb múltiples itineraris d'aprenentatge i amb una mirada equitativa⁷ que tingui en compte els diversos factors de desigualtat econòmica i social que obstaculitzen la participació dels infants, adolescents i joves d'entorns desfavorits.

Aquesta oferta local, si resulta ben coordinada i és rica educativament, també revertirà en les associacions locals, ja que permetrà enfortir els seus propis projectes i, en conseqüència, en sortirà beneficiada tota la comunitat. Així mateix, una proposta educativa vivencial, que fomenti l'esperit crític i la participació dels infants i joves del municipi, generarà més implicació social d'aquests en l'àmbit local.

Per tant, a l'estiu es poden fer moltes coses. La senzillesa de les activitats d'estiu no està renyida amb la cerca d'un enriquiment educatiu integral i d'un accés equitatiu a oportunitats d'aprenentatge més enllà de l'escolarització obligatòria.

Quina és la proposta?

Proposem crear i renovar ofertes locals amb aquesta mirada àmplia, més enllà del mer entreteniment, i unificar les diferents propostes d'activitat des d'una òptica d'enriquiment educatiu que beneficiï la capacitat i l'interès per aprendre, les expectatives de futur i l'autoconfiança de tots els infants i joves. Les estratègies i mesures que trobareu en aquest document us ajudaran a avançar cap a una proposta local compartida pels agents educatius, amb aquesta orientació.

Així doncs, us plantegem un treball molt

coordinat entre agents educatius que connecti els mètodes, el tipus d'aprenentatges, les experiències i les vivències dels infants, adolescents i joves dins i fora dels centres educatius, dins i fora de la família. Un treball molt artesanal i molt adaptat a la realitat específica dels barris, pobles i ciutats, amb respostes construïdes a mida, per tal d'aplicar la mirada de l'educació 360 també a l'estiu i convertir l'ecosistema d'activitats d'estiu en una **aposta conjunta i decidida per aportar oportunitats educatives a tothom.**

La proposta és l'Estiu Enriquit.

⁷ L'article 41 de la Llei d'educació de Catalunya (LEC), del 2009, determina el «Foment de l'equitat en l'educació en el lleure: Les administracions públiques han d'establir mesures de foment per a garantir que tots els alumnes puguin participar en els plans i programes socioeducatius i en les activitats d'educació en el lleure en condicions d'equitat, sense discriminació per raons econòmiques, territorials, socials, culturals o de capacitat».

3

Què és l'Estiu Enriquit: eixos i reptes

L'Estiu Enriquit té la missió de proporcionar més i millors oportunitats educatives a tots els infants durant el temps d'estiu en clau d'equitat, per tal d'enriquir el seu repertori d'experiències d'aprenentatge d'una manera alternativa i disminuir el *summer loss*.

Des d'una mirada multidimensional, l'estiu s'entén com a espai de gaudi, de socialització i d'oportunitats educatives per a tothom, que es desplega en tres eixos cabdals: la connexió dels espais i agents educatius locals, l'equitat educativa i l'enriquiment educatiu de les activitats. La proposta d'Estiu Enriquit concep l'estiu com una oportunitat magnífica per a crear i reforçar entorns d'aprenentatge vius, innovadors i arrelats al context.

Vegem, a continuació, més en detall cadascun d'aquests tres eixos sobre els quals es fonamenta la proposta d'Estiu Enriquit. I, en cada eix, detectem reflexions i reptes d'acció per plantejar des de les administracions locals.

3.1 Eix d'estiu connectat

El primer eix fa referència a la governança local o comunitària i posa en relleu la capacitat dels ens locals per **connectar agents, espais i temps educatius** i per **aglutinar els recursos educatius, les propostes i les idees d'un territori** en el proveïment d'oportunitats educatives a la població durant l'estiu.

La diversitat dels municipis segons la grandària, les característiques sociològiques, la situació geogràfica o la dotació de recursos i infraestructures, entre d'altres, es traduirà en una diversitat de maneres de **configurar la xarxa d'agents**, constituir comissions de treball, distribuir rols i, fins i tot, prioritzar les necessitats socials i educatives que cal resoldre. Per això, plantegem aquest document com un estímul a

la reflexió que, en cada context, pot portar a propostes diferents.

Treballar l'eix de la connexió no només permetrà als ajuntaments reforçar el seu rol de nexa entre els agents locals, sinó també desplegar un **treball amb perspectiva comunitària** per a millorar la comunicació entre agents i espais educatius, crear un marc de treball consensuat entre organismes de naturalesa i ritme diferents i desenvolupar espais estables de deliberació i cooperació.

Per fer-ho, caldrà generar sinergies de col·laboració entre les entitats promotores de les activitats d'estiu i l'Administració pública, i crear o consolidar estratègies de treball col·laboratiu que perdurin en el temps i en el marc d'un projecte arrelat al territori a partir d'uns objectius comuns consensuats entre tots els agents. Es tracta de **teixir una aliança amb la comunitat educativa en l'àmbit local que reverteixi en la millora de la qualitat educativa del municipi**.

Desenvolupar aquest eix significarà facilitar una connexió entre allò que s'aprèn a l'escola o institut i allò que s'aprèn a les activitats d'estiu. Així doncs, per consolidar una estratègia de treball cooperatiu i coordinat i garantir la **continuitat educativa entre el temps escolar i el temps de vacances** proposem fer-vos vostres aquests reptes adaptant-los al vostre context particular:

- Impulsar un treball transversal i una visió unificada de l'estiu dins de l'Ajuntament, consensuada tant des del punt de vista tècnic com polític.
- Fomentar el treball en xarxa per aconseguir una coordinació estable entre entitats, empreses i serveis del municipi que ofereixen activitats d'estiu.
- Impulsar una implicació de la comunitat local a les activitats d'estiu amb mirada de ciutat educadora, potenciant l'ús social dels equipaments públics i de l'espai públic exterior.

- Augmentar els espais de cocreació i participació en la programació de l'estiu dels mateixos infants i adolescents.
- Augmentar la prescripció, la promoció i les derivacions d'infants i joves a les activitats d'estiu per part de tutors/es, orientadors/es i educadors/es, vinculant les deteccions d'alumnat NESE ja fetes als centres educatius i en els informes dels serveis socials i tècnics/ques d'integració social, així com recomanacions de pediatria en alguns casos.

3.2 Eix d'estiu equitatiu

El segon eix fa referència a l'**equitat educativa**. Aconseguir que tots els infants, adolescents i joves accedeixin a activitats d'estiu que els permetin un creixement humà i un aprenentatge continuat; per exemple, explorar nous camps d'interessos, fer-se preguntes o accedir a jocs, sortides, amics, cultura i recursos educatius.

Fer arribar aquesta oportunitat a tothom, especialment a infants i adolescents que viuen en entorns desfavorits, sense abundància d'estímul, coneixements i novetats, perquè avancin i no es quedin enrere només pel fet de no rebre aquests suports en el seu entorn habitual, requereix un esforç i una voluntat fèrria.

Caldrà plantejar-se o reforçar un seguit d'estratègies d'equitat dins dels programes d'estiu enriquit per **minimitzar els obstacles d'entorn, socials, econòmics i culturals** que s'interposen a la participació a les activitats d'estiu i per fer de l'estiu un espai potenciador d'oportunitats, i un dispositiu de prevenció. És a dir, estratègies orientades a:

- Incrementar la participació dels infants i adolescents en situació d'exclusió social, educativa o econòmica.
- Potenciar la participació d'infants i adolescents amb necessitats educatives especials o malalties singulars.
- Aconseguir equitat de gènere en l'accés a oportunitats educatives d'estiu.

- Augmentar la participació dels adolescents i joves a les activitats d'estiu.

3.3 Eix d'estiu educatiu

El tercer eix fa referència a la **intencionalitat educativa de les activitats d'estiu**.

Jugar, córrer, pintar, sortir al bosc, fer cabanes i debats, tot i que semblin activitats senzilles, són sofisticats recursos d'aprenentatge que activen competències per a la vida (com la intel·ligència emocional, la cooperació entre iguals, la simplicitat, la comunicació interpersonal i empàtica...) si estan ben inserits en un **marc de treball educatiu i de suport socioemocional**.

Aquest eix posa en relleu la necessitat de crear (o reforçar) ofertes locals amb una mirada educativa i unificar les diferents propostes d'activitat des d'una òptica d'enriquiment educatiu que beneficïi la **capacitat d'aprendre, l'augment d'expectatives de futur, l'autoconfiança i l'interès** per aprendre de tots els infants i joves.

Una oferta d'estiu educativa garanteix diferents entorns d'aprenentatge perquè els i les participants puguin triar segons els seus interessos i inquietuds, respectant el seu propi procés d'aprenentatge i maduració, trobin nous desitjos i estímuls de coneixement i formulin noves expectatives i horitzons vitals.

En aquests entorns d'aprenentatge dels municipis, caldrà oferir també espais per a la implicació de les famílies i la millora de les habilitats parentals a partir de la reflexió sobre el paper que ocupa la família en el temps educatiu d'estiu. L'Estiu Enriquit no hauria de ser un temps de substitució del temps familiar. Les propostes d'estiu enriquit són compensadores en els casos en què el nucli familiar no pot proporcionar les activitats educatives.

Així doncs, per tal d'oferir als infants i joves **oportunitats per a refermar competències transversals més enllà de l'escolarització obligatòria**, proposem treballar els reptes

següents en la vostra oferta local d'activitats d'estiu:

- Impulsar un enfocament competencial en les activitats d'estiu.
- Impulsar un enfocament vivencial de l'estiu amb aprenentatges significatius, a partir de l'experimentació i la diversificació d'activitats artístiques i esportives.
- Promoure la personalització dels aprenentatges d'estiu.
- Promoure la tecnologia i els entorns digitals com a recursos educatius d'estiu.
- Impulsar la millora de les competències socioemocionals.
- Impulsar la millora d'hàbits de vida saludable i valors de sostenibilitat ecològica en els entorns més desfavorits.

4

Com podem avançar cap a un estiu enriquit: reptes, estratègies i mesures

En aquest apartat trobareu estratègies i mesures de política local que podeu desenvolupar i adaptar al vostre context per avançar cap a un Estiu Enriquit equitatiu, connectat i educatiu al vostre municipi.

Les propostes formulades us poden ajudar tant a elaborar un pla d'acció compartit amb els agents locals implicats en l'oferta d'estiu, com a reflexionar sobre el vostre posicionament estratègic i generar debat i reflexió entre tots.

Presentem quatre nivells de propostes en una jerarquia que va del nivell més abstracte i conceptual al més concret i orientat a l'acció:

Eixos

És el nivell més conceptual i definidor. Defineixen clarament la missió de l'Estiu Enriquit i es desglossen en diferents reptes.

Reptes

Recullen la visió que projectem de l'Estiu Enriquit. Especifiquen i desglossen d'una manera més substantiva quins temes o dimensions ens hem de plantejar en cada eix.

Estratègies

Concreten les possibilitats d'acció i el tractament metodològic de cadascun dels reptes.

Mesures

Són una proposta d'accions i decisions en el pla més concret i operatiu per a implantar cadascuna de les estratègies.

4.1 Eix d'estiu connectat

En aquest eix, us proposem activar o consolidar elements bàsics de la connexió entre els agents educatius del municipi en clau de corresponsabilitat dins d'un territori amb l'objectiu de distribuir oportunitats educatives a la ciutadania d'una manera equitativa.

4.1.1 Repte d'impulsar la transversalitat dins l'Ajuntament

Aquest repte es focalitza a aconseguir que tot l'Ajuntament sigui impulsor i dinamitzador de l'estiu enriquit i, més enllà de l'estiu, de mesures d'equitat per al benestar dels infants i adolescents.

Estratègia 1

Desplegar un treball en l'àmbit polític que porti a unificar i consolidar una visió de l'estiu com un dispositiu local que reforça la lluita contra les desigualtats educatives.

Mesures

- Acordar un pacte municipal de voluntat i sostenibilitat a llarg termini del model d'estiu enriquit que doni continuïtat al projecte per poder assolir resultats eficaçment.
- Informar els representants electes (incloent-hi l'oposició), en els òrgans pertinents, de cadascun dels passos que cal seguir i, també un cop executats, per avançar cap a l'estiu enriquit. Per exemple, tractar el projecte d'Estiu Enriquit en un ple municipal.
- Implicar els consells escolars i educatius municipals en el compromís d'estiu enriquit.

Estratègia 2

Desplegar un treball en l'àmbit tècnic que ajudi a conèixer i unificar la visió educativa, equitativa i corresponsable de l'oferta local d'activitats d'estiu per als infants, adolescents i famílies.

Mesures

- Aportar els recursos humans i tècnics suficients per a assumir la gestió i la dinamització del projecte d'estiu enriquit.
- Implicar el personal tècnic de les diverses àrees de l'Ajuntament en els diferents moments del procés de disseny, execució i valoració del programa d'estiu local, mitjançant la creació o l'aprofitament d'una comissió tècnica ja existent.
- Intercanviar bones pràctiques i reflexionar amb altres municipis per impulsar millores més generalitzades en les polítiques de suport al lleure d'estiu.

4.1.2 Repte de consolidar una xarxa local d'estiu enriquit

Aquest repte se centra a estimular la implicació dels actors comunitaris del municipi en el projecte d'estiu enriquit i connectar l'oferta d'activitats amb la riquesa social, cultural i natural de l'entorn, amb la finalitat d'augmentar i consolidar el vincle, l'arrelament i la pertinença dels infants, joves i famílies a la comunitat.

Per fer-ho, caldrà generar o millorar els espais i les eines de treball en xarxa en l'àmbit de les activitats d'estiu ofertes per entitats, empreses o equipaments municipals, amb una visió consensuada i una estratègia compartida d'equitat en la distribució d'oportunitats.

L'Ajuntament haurà d'actuar com a agent aglutinador i coordinador d'agents que actuen en el territori; en cap cas substituint els projectes ja engegats i consolidats al municipi. Per això és important potenciar la coneixença i el treball en xarxa amb les entitats proveïdores per tal de generar confiança en el treball promogut per l'ens local.

Estratègia 1

Construir o revisar un programa local d'activitats d'estiu de manera corresponsable amb els agents locals implicats, en què es comparteixi i consensui una mateixa visió del per què, el què i el com.

Mesures

- Aprofitar estructures ja existents per a **codissenyar un projecte comú d'estiu enriquit** amb l'objectiu d'incrementar l'impacte i unificar criteris de treball, on participin els referents d'infància, adolescència, joventut, educació, serveis socials, cultura, esports, participació, acció comunitària, etc., dels ens locals, les associacions de famílies, els centres educatius, les entitats de base social, els clubs, les empreses i les cooperatives de serveis educatius del municipi.
- Elaborar un **diagnòstic inicial conjunt** per detectar fortaleces i reptes de millora que inclogui un mapa de l'oferta d'activitats d'estiu amb vista a identificar les activitats que ja tenen presència al municipi, conèixer-les i fer-ne una anàlisi amb l'objectiu de millorar.
- Crear un **catàleg conjunt que reculli tota l'oferta local** d'activitats d'estiu que s'ofereixen a infants, joves i famílies i desplegar una campanya comunicativa conjunta de difusió de l'oferta.
- Consensuar uns **estàndards mínims de qualitat de les activitats** d'estiu agrupades dins l'oferta local.

Estratègia 2

Oferir als agents organitzadors de l'estiu diferents tipus de suport en el disseny i el desenvolupament de les activitats.

Mesures

- Oferir **formacions per a les entitats** organitzadores d'activitats en els temes que es requereixin o es consensuen.
- Oferir recursos per **conèixer el paradigma de l'estiu enriquit**.

- Augmentar el **suport econòmic** a les entitats per garantir la qualitat de les activitats.
- Cedir **espais i equipaments municipals** adequats per al desenvolupament de les activitats d'estiu.
- Oferir un suport a les entitats per a l'**atenció a participants amb necessitats específiques**.
- Implicar els docents i les direccions dels centres educatius en el disseny i l'avaluació del projecte d'estiu enriquit, per garantir la connexió dins i fora dels centres educatius.
- Unificar alguns **procediments organitzatius** per alleugerir la tasca a les entitats com un sistema centralitzat d'inscripcions o de valoració de les activitats.
- Posar a disposició de les entitats organitzadores un **catàleg d'activitats complementàries d'entorn** (potser ja existent per als centres educatius durant el curs) per a enriquir les activitats d'estiu amb visites, sortides i experiències a diferents espais i equipaments del municipi.
 - * Excursions a punts d'interès natural. Sortides a espais públics d'interès històric i cultural.
 - * Visites a equipaments municipals com ara museus; sales d'exposicions; mercats; biblioteques; teatres; escoles d'art, música o dansa; casals d'avis; centres cívics; etc.
 - * Propostes de les mateixes entitats promotores d'activitats d'estiu.
 - * Altres propostes de treball emocional i competencial.

4.1.3 Repte d'estimular la prescripció d'activitats d'estiu

Aquest repte s'enfoca a consolidar una dinàmica local de prescripció social en relació amb les activitats d'estiu. Aconseguir que els i les docents, orientadors i altres referents educatius locals prescrivin activitats d'estiu al seu alumnat o usuaris dels serveis.

Estratègia 1

Donar a conèixer l'oferta d'estiu als centres educatius i als serveis locals d'orientació i acompanyament socioeducatiu tant infantils com juvenils.

Mesures:

- Difondre el **catàleg d'activitats** unificades d'estiu als centres educatius i serveis locals d'atenció socioeducativa i orientació.
- Presentar a la comunitat educativa els **beneficis socioeducatius del programa d'estiu** per tal d'establir ponts entre el temps d'estudi i el temps de vacances.
- Dissenyar un portal web amb un **cercador amb tota l'oferta d'activitats d'estiu** i donar-lo a conèixer als i les professionals de l'educació i la intervenció socioeducativa; i referenciar-hi les entitats organitzadores de la comunitat amb els seus projectes educatius i propostes d'activitat anuals.

Estratègia 2

Oferir suports a la tasca de prescripció d'activitats d'estiu per part dels i les professionals d'atenció educativa directa.

Mesures:

- Estimular la prescripció i l'orientació mitjançant una **campanya comunicativa o una formació** adreçada a tutors/es, educadors/es i orientadors/es.
- Posar al servei dels centres educatius (especialment als d'alta complexitat) una **figura tècnica que faciliti tant la detecció com l'acompanyament** d'alumnes a les activitats d'estiu.
- Tractar les prescripcions i derivacions de l'alumnat dels centres d'alta i màxima complexitat a activitats d'estiu enriquit adequades, **en el marc de la Comissió d'Atenció a la Diversitat dels centres**, on també participin els referents municipals de joventut, de salut comunitària i de serveis socials.

4.1.4 Repte d'impulsar la cocreació en el projecte

Aquest repte se centra a generar una dinàmica participativa de cocreació d'activitats i propostes d'estiu dels agents organitzadors amb els i les participants de totes les edats i amb les famílies.

Estratègia 1

Consultar als infants, adolescents, joves i famílies els interessos, expectatives i desitjos que tenen per a l'estiu, i escoltar les entitats de lleure que ja tinguin feta aquesta recollida.

Mesures

- **Recollir inquietuds**, curiositats, demandes, expectatives, motivacions, gustos i desitjos dels infants, adolescents, joves i famílies prèviament a fer la programació de l'estiu, aprofitant espais i canals participatius ja existents o creant-ne de nous. Per exemple, una enquesta en línia; un mural obert o un panell participatiu penjat a les entitats de lleure, centres educatius, biblioteques o altres espais; distribuir bústies de recollida de suggeriments als equipaments públics; habilitar una adreça electrònica, o fer un passaclasse del referent tècnic de l'estiu, entre d'altres.
- Analitzar la informació recollida i **connectar-la amb la planificació** de les activitats, conjuntament amb les entitats i empreses organitzadores de l'estiu.

Estratègia 2

Cocrear i dissenyar activitats de manera conjunta amb els infants, adolescents, joves i famílies.

Mesures

- Convocar específicament el Consell d'Infants, el Consell d'Adolescents, l'Assemblea Jove i/o el Consell Educatiu Local per a **dissenyar conjuntament** alguns dels espais i activitats d'estiu.
- **Implicar les famílies** dels i les participants, mitjançant una comissió de treball local, per tal de generar actuacions que puguin

millorar l'oferta d'estiu quant a horaris, desplaçaments, ajuda mútua, suport familiar als infants, etc.

4.2 Eix d'estiu equitatiu

En aquest eix, us proposem combatre els obstacles més rellevants que s'interposen en l'accessibilitat dels infants, adolescents i joves a les activitats d'estiu per tal d'augmentar l'equitat educativa, com pot ser el baix nivell adquisitiu de les famílies, situacions de vulnerabilitat familiar, territoris segregats, o necessitats educatives d'especial atenció o per raó de gènere.

4.2.1 Repte de l'accessibilitat econòmica a les activitats d'estiu

Aquest repte se centra a augmentar l'accés a les activitats d'estiu de la població amb ingressos baixos, en situació de pobresa o en risc de pobresa.

Estratègia 1

Dissenyar un sistema de reequilibrament econòmic que combini diferents accions d'accessibilitat econòmica.

Mesures

- Augmentar el pressupost municipal per a les **beques d'estiu** i garantir la inversió necessària per tal que el màxim nombre d'infants i joves puguin participar a un mínim de tres a cinc setmanes d'activitat.
- **Reservar un mínim del 30 % de places** per als participants que necessitin beques i omplir aquestes places amb les derivacions dels centres educatius i dels serveis socials (adaptar el percentatge a les necessitats locals).
- Dissenyar un **procés de dotació d'ajuts vinculat a baremacions ja fetes** (com l'atorgament directe de beques d'estiu als beneficiaris de beques menjador, alumnat detectat NESE de tipus B i alumnat amb

informe de risc social).

- Integrar en l'oferta d'activitats d'estiu algunes **activitats gratuïtes** de qualitat.

Dissenyar un sistema de **tarifació social** que estableixi preus diferents segons el tram de renda familiar.

- Implicar els departaments municipals de tresoreria i comptabilitat per tal d'afinar i acordar aquestes actuacions.

Estratègia 2

Oferir serveis complementaris a baix cost o gratuïts que cobreixin les necessitats de les famílies amb rendes més baixes.

Mesures

- Cobrir la **despesa dels serveis de dinar i d'acollida matinal** mitjançant ajuts per a les famílies en situacions vulnerables, en les activitats de tot el dia o en horari partit.
- Allargar l'oferta d'activitats d'estiu **durant l'agost i la primera setmana de setembre** per garantir espais lúdics de socialització i aprenentatge durant tot l'estiu.

4.2.2 Repte de l'acompanyament a famílies en situació de vulnerabilitat

Aquest repte es focalitza a augmentar la participació a les activitats d'estiu d'infants i adolescents procedents de famílies i entorns més vulnerables, més allunyats de l'oferta d'estiu i/o més desarrelats de la vida comunitària del municipi.

Estratègia 1

Acostar l'oferta d'estiu a les persones en situació de vulnerabilitat i més allunyades de l'oferta.

Mesures

- **Detectar des dels centres educatius, els serveis socials bàsics i els serveis de salut comunitària** els col·lectius en situació de vulnerabilitat que no participen a les activitats d'estiu, per esbrinar i combatre

amb accions concretes els motius que dificulten la participació.

- Dissenyar accions comunicatives adreçades a **connectar i atraure l'interès** de les famílies, infants, adolescents i joves que normalment no participen en activitats d'estiu.
- Realitzar un **acompanyament en el procés de tria, inscripció i seguiment** a les famílies que més ho necessiten.
- **Col·laborar amb tots els centres educatius** perquè l'oferta d'estiu arribi a les famílies més allunyades de l'oferta d'estiu i, específicament, amb els centres d'alta i de màxima complexitat.
- **Traduir la informació** de les activitats d'estiu als idiomes de les comunitats immigrants majoritàries o destinatàries, amb els recursos de traducció municipals o del Departament d'Educació.
- Organitzar **reunions informatives per a les famílies**, tenint especial cura de les que desconeixen les llengües del país per tal que els arribi la informació en la llengua que entenguin, i se sentin cridats i acollits.
- Aprofitar, en el cas que ja estiguin creats, els canals de contacte de les famílies amb les TIS i els serveis socials, en el marc dels centres educatius.

4.2.3 Repte de la distribució geogràfica equitativa de les activitats d'estiu

Aquest repte se centra a augmentar l'accés a les activitats d'estiu de la població que resideix en zones segregades, amb pocs serveis, equipaments o activitats.

Estratègia 1

Desplegar un sistema d'ajuts als desplaçaments per a les famílies que ho necessitin per garantir l'assistència d'infants i joves d'entorns vulnerables a les activitats d'estiu.

Mesures

- Difondre els **ajuts a la mobilitat** perquè arribin a tothom, com la T-10 i la T-16, que

garanteix el transport gratuït o figures de «canguratge en desplaçaments».

- Incloure la **gratuïtat del transport** per als infants i adolescents que participen en activitats d'estiu enriquit.
- **Allargar el transport escolar** als mesos d'estiu durant les setmanes d'oferta d'activitats d'estiu, en acord amb el Consell Comarcal.
- Adaptar la **freqüència de pas i els horaris dels autobusos regulars** als desplaçaments generats per les activitats d'estiu.

Estratègia 2

Oferir activitats d'estiu en els territoris amb menys equipaments o centres educatius on es desenvolupin les activitats d'estiu.

Mesures

- Proposar **activitats d'estiu a tots els barris** o àrees del municipi, especialment, als de difícil accés o allunyats dels equipaments.
- En cas que no hi hagi prou demanda per a omplir una activitat en un barri, oferir alternatives com **programes socioeducatius en medi obert**, dinamització d'activitats i jocs a les places i carrers.
- En cas que no hi hagi activitats d'estiu en un barri, **facilitar suport tècnic i logístic a les associacions comunitàries dels barris** perquè obrin espais de participació infantil i juvenil, amb materials, jocs i recursos cedits per biblioteques, administracions, entitats o centres de recursos.

Estratègia 3

Promoure la barreja i el coneixement d'infants i joves de diferents barris i característiques socials.

Mesures

- Organitzar sortides o **activitats compartides de ciutat** entre les activitats dels diferents barris: festivals, trobades, reptes, gimcanes, intercanvis, exposicions, visites, festes, etc.

4.2.4 Repte de promoure l'equitat de gènere

Aquest repte es focalitza a promoure experiències d'estiu no sexistes i lliures d'estereotips de gènere, orientades a l'equitat de gènere en el desenvolupament de competències.

Estratègia 1

Afavorir una elecció d'activitats d'estiu lliure d'estereotips de gènere.

Mesures

- Dissenyar una **comunicació de l'oferta inclusiva i no sexista**.
- Organitzar un **tastet d'activitats variades** que permeti despertar i normalitzar interessos diversificats en clau de gènere.
- **Garantir places** per a noies en activitats molt masculinitzades (esports d'equip i activitats STEM), o per a nois en activitats fortament feminitzades (dansa, cuina o costura).

Estratègia 2

Oferir suport als agents organitzadors per garantir la coeducació a totes les activitats d'estiu.

Mesures

- Oferir **formació en coeducació, en sexisme i en prevenció i gestió d'abusos sexuals infantils**.
- Consensuar **critèris de treball coeducatiu** que afectin tots els agents organitzadors d'activitats d'estiu: ús del llenguatge oral i escrit, distribució de rols de les persones adultes referents, sensibilització a les famílies, etc.
- Implicar experts/es com l'agent d'igualtat municipal, si n'hi ha, per garantir que **l'oferta d'activitats d'estiu es fa en clau d'equitat de gènere**.

4.2.5 Repte d'adaptar l'estiu a la diversitat funcional

Aquest repte se centra a augmentar la participació a les activitats d'estiu d'infants i adolescents amb discapacitats, malalties mentals o dificultats de caire socioemocional.

Estratègia 1

Implementar mesures d'adaptació a necessitats específiques que garanteixin una participació real de persones amb discapacitats a les activitats d'estiu.

Mesures

- Subvencionar per garantir **figures de vetllador/a** suficients o acompanyant les activitats d'estiu per als i les participants que ho necessitin. Si és possible, mantenir els mateixos equips de tot el curs, i, en alguns casos, amb una formació específica.
- Oferir, si cal, **el suport d'una figura d'integració social** per facilitar les activitats als i les participants amb discapacitats.
- **Condicionar els espais físics** de les activitats perquè facilitin l'accés a les persones amb mobilitat reduïda.
- Augmentar els **recursos destinats a l'adaptació d'activitats** perquè siguin inclusives, amb el suport d'entitats especialitzades en l'atenció a persones amb discapacitat i el treball en xarxa del CDIAP, CSMIJ, CREDA, EAP, etc.
- Fer **reunions informatives per a famílies** sobre les activitats d'estiu amb traducció a llenguatge de signes, materials en braille i altres adaptacions que es considerin necessàries.
- Formar els agents educatius en **competències d'atenció a participants amb discapacitat, malaltia mental o dificultats de caire socioemocional.**

Estratègia 2

Fomentar accions potenciadores de la salut mental entre els infants i adolescents.

Mesures

- **Col·laborar amb entitats especialitzades i professionals de les administracions** d'aquests àmbits (CDIAP, CSMIJ, CREDA, EAP, etc.) en l'atenció a persones amb discapacitat o malaltia mental per organitzar activitats, trobades i intercanvis, en el marc de l'estiu, que fomentin el coneixement, la visibilitat i la sensibilitat envers els infants i adolescents amb discapacitat o malaltia mental.
- Consensuar **criters de treball inclusiu** en el marc de la comissió de treball local que afectin tots els agents organitzadors d'activitats d'estiu: comunicació inclusiva, actituds d'empatia, detecció i comentari de casos específics, etc.

4.2.6 Repte de l'atenció a adolescents i joves

Aquest repte es focalitza a augmentar la participació dels adolescents i joves en les activitats d'estiu.

Estratègia 1

Garantir una oferta d'activitats d'estiu específica per a adolescents i joves a partir dels interessos mostrats pels mateixos adolescents i joves.

Mesures

- Impulsar i dissenyar, amb els i les professionals de les polítiques de joventut, **una oferta d'estiu amb visió juvenil** centrada en els interessos, les expectatives, l'univers i el llenguatge adolescent i juvenil, i on es desenvolupin competències d'autonomia, de responsabilitat i de presa de decisions a partir del vincle socioeducatiu amb figures properes i de referència, en concordança amb les polítiques locals de joventut.
- Garantir que els equips de monitoratge de les activitats d'estiu tenen **competències específiques per atendre els i les participants adolescents i joves.**

Estratègia 2

Dissenyar una comunicació específica i diferenciada per a adolescents i joves, amb un llenguatge pertinent, iconografia de referència, que cridi als diferents perfils i col·lectius juvenils, i en què es reflecteixi un tractament d'apoderament i responsabilització, enfocat a la presa de decisions i a l'esperit crític.

Mesures

- Crear o consolidar una **presència a internet i a les xarxes socials** atractiva, activa i estimulante per fer arribar l'oferta d'activitats directament al mòbil d'ús personal dels adolescents i joves.
- **Desenvolupar una app** on hi hagi l'oferta actualitzada, reserva de places, xat de consultes, etc.
- **Implicar els adolescents i joves en el disseny** de la comunicació de l'oferta d'estiu.
- Vincular els **espais i referents juvenils** a la difusió de l'oferta d'estiu: instituts i centres de formació, espais de lleure habitual dels i de les adolescents, entitats juvenils, dispositius municipals adreçats a aquest col·lectiu i a xarxes socials.

4.3 Eix d'estiu educatiu

En aquest tercer eix, proposem potenciar la vessant educativa de les activitats d'estiu del municipi, aportant mesures que contribueixin a visualitzar i aprofundir en els aprenentatges que s'adquireixen, com també fer un reconeixement a la tasca que les entitats del lleure fan des de fa molts anys.

Aconseguir una visió compartida de les activitats d'estiu com un factor de millora educativa passa tant per un treball en xarxa braç a braç amb les organitzacions del lleure que tenen l'expertesa i el coneixement en aquesta aproximació, com per la dotació no només de recursos sinó també de complicitats perquè aquesta mirada s'estengui a la resta de recursos, serveis i activitats ofertes durant l'estiu al municipi.

4.3.1 Repte d'impulsar l'enfocament competencial

Aquest repte se centra a impulsar en les activitats d'estiu un enfocament competencial per promoure la millora específica de competències transversals en infants, adolescents i joves, conceptualitzades com a factors essencials de l'èxit educatiu, personal i social.

És necessari desenvolupar una visió comuna i compartida sobre quines són les competències que els infants necessiten per a tenir èxit a la vida i quines són les que es desenvolupen en els diversos espais i temps educatius pels quals transiten els infants i adolescents. Per a acreditar-les i dotar-les de valor educatiu, prèviament cal generar un llenguatge comú que ens permeti visualitzar-les i connectar-les amb les competències adquirides en l'àmbit formal; un marc de competències transversals que proporciona un vocabulari comú per relacionar l'educació i el desenvolupament social i personal d'infants i joves, així com connectar els aprenentatges escolars, els extraescolars i d'estiu.

I, també, potenciar d'una manera específica el desenvolupament de competències de caire socioemocional per reforçar el benestar dels i les participants a les activitats d'estiu. Això passa per generar acords de treball adreçats a garantir que tota l'oferta local d'estiu tingui un enfocament general i consensuat cap al desenvolupament integral de competències socials, relacionals i emocionals adaptat per edats i característiques de cada grup i persona, i que totes les activitats facilitin experiències i relacions positives que deixin una empremta emocional enriquidora i estimulin la confiança en un/a mateix/a, l'empatia, l'autoconsciència i l'autoestima.

Estratègia 1

Potenciar el treball educatiu de l'estiu a partir d'uns marcs consensuats de competències transversals seleccionades, reconegudes i compartides pels agents educatius locals, que puguin ser potenciades des de qualsevol recurs o activitat d'estiu del municipi.

Mesures

- Consensuar amb tots els agents implicats en l'oferta d'estiu una **llista de competències transversals per potenciar en les activitats** que inclogui: la comunicació, la relació interpersonal, el treball en equip, el saber estar, l'adaptabilitat a l'entorn, l'organització del temps i l'espai, les cures, la negociació, la resolució de conflictes, la formulació i consecució d'objectius i desitjos, l'assertivitat, etc.
- **Formar els agents organitzadors de l'estiu** que ho requereixin en les bases teòriques i conceptuals del treball per competències, així com en exemples i bones pràctiques.
- Posar a disposició dels agents organitzadors d'activitats el **suport que els ajudi a dissenyar activitats** pensades en clau de desenvolupament de competències, identificar comportaments observables en relació amb el desenvolupament de competències, i crear eines perquè els i les participants puguin reconèixer les seves competències.
- Elaborar una **estratègia comunicativa** i difondre-la a través dels centres educatius i dels equipaments municipals que ajudi els infants, adolescents, joves i famílies a identificar i entendre quines són les competències necessàries en el desenvolupament de la persona.
- Facilitar recursos pedagògics als organitzadors d'activitats que **reforcin el treball emocional** en el si de les activitats (amb propostes per a expressar i canalitzar emocions i conflictes, per a reforçar la cooperació entre iguals o les relacions intergeneracionals...).
- Invertir per **adequar els espais de les activitats d'estiu** de manera que afavoreixin l'aprenentatge amb: espais de trobada i assemblea, espais d'estimulació sensorial i artística, espais tecnològics (com el laboratori o l'aula d'informàtica), espais per a experimentar i investigar amb diferents materials i robòtica, espais interiors (de jocs tranquils, contes i llibres) i espais exteriors (de joc, moviment i accés a la natura).

4.3.2 Repte d'impulsar la personalització i l'enfocament vivencial

Aquest repte es focalitza a potenciar els elements vivencials, significatius, d'experimentació de les activitats d'estiu orientades a l'aprenentatge i al desenvolupament de competències de manera que els infants, adolescents i joves siguin els i les protagonistes de l'estiu, en què decideixin i participin activament en el seu propi procés d'aprenentatge.

Estratègia 1

Impulsar o reforçar una oferta d'activitats d'estiu fonamentada en les metodologies de l'educació en el lleure, amb un enfocament vivencial i d'experimentació d'una manera generalitzada i consensuada pels agents organitzadors, i orientada a proporcionar experiències enriquidores i positives en relació amb uns objectius d'aprenentatge adaptats a cada edat.

Mesures

- Facilitar recursos necessaris als organitzadors d'activitats (mitjançant un catàleg d'activitats complementàries o amb subvencions o ajuts) per garantir que tota l'oferta d'estiu inclogui:
 - * Propostes engrescadores, creatives, divertides, connectades amb l'entorn i que estimulin l'aprenentatge de noves competències i coneixements.
 - * Propostes d'aprenentatge i servei, treball per projectes, disseny cooperatiu i creatiu de solucions a reptes reals.
 - * Activitats creatives i artístiques que permetin expressar, investigar, explorar, compartir, descobrir la pròpia veu i les pròpies emocions i possibilitin l'autoconeixement.
 - * Activitats orientades a les tasques de cura i higiene i compromís amb els altres, la salut, el benestar i el quotidià.
 - * Activitats i espais on els i les participants puguin compartir les seves experiències amb paraules, escrits i expressions artístiques, reflexionar-hi i valorar-les dins del seu procés d'aprenentatge.

Estratègia 2

Diversificar l'oferta local d'activitats d'estiu de manera que es toquin totes les àrees de coneixement i que es desperti l'interès dels infants i adolescents per àrees noves, sobretot, en entorns desfavorits.

Mesures

- Estimular i consensuar amb tots els agents implicats estratègies d'innovació en la planificació de l'oferta local d'estiu quant a temàtiques, tipologia d'activitat (esportives, culturals...), metodologia educativa, horaris, espais i modalitat (en línia o presencial).

Estratègia 3

Fomentar la personalització dels aprenentatges en el projecte local d'estiu per apoderar els infants, adolescents i joves en l'elecció del seu propi itinerari d'aprenentatge.

Mesures

- Organitzar un passaport d'aprenentatges d'estiu en què cada participant pugui traçar i acreditar les seves tries.
- Facilitar eines i pautes senzilles als organitzadors d'activitats amb vista a recollir inquietuds d'aprenentatge dels participants i introduir-les en les activitats, i fomentar moments de reflexió amb els i les participants dins de les activitats perquè prenguin consciència dels aprenentatges assolits, dels errors i dels encerts.

4.3.3 Repte de consolidar hàbits bàsics per al benestar

Aquest repte se centra a potenciar els aspectes de vida saludable i sostenibilitat mediambiental en l'oferta d'estiu local, a fi de vetllar per uns hàbits saludables d'alimentació, higiene, cura, atenció sanitària i socioemocional i d'hàbits i valors de sostenibilitat ambiental.

Estratègia 1

Impulsar el desenvolupament d'hàbits saludables en l'alimentació, l'activitat física i el descans, amb propostes transformadores i

innovadores que impliquin les famílies i altres actors del municipi, en el marc de l'oferta local d'activitats d'estiu.

Mesures

- Oferir suport i recursos educatius als agents organitzadors **perquè integrin aquest treball en la seva programació d'estiu**, adaptat per edats i amb un llenguatge molt proper a les diferents realitats socials.
- Implicar el mercat, el comerç local, els negocis de restauració o altres institucions locals (de proximitat) per **codissenyar propostes** encaminades a promoure una alimentació adequada i adaptada a totes les realitats socials.
- Garantir la **introducció de peces de fruita** a mig matí o per berenar i un menú equilibrat en el servei de menjador que complementa l'activitat d'estiu de jornada completa.

Estratègia 2

Impulsar el desenvolupament d'hàbits i valors sostenibles i de respecte al medi ambient, amb propostes transformadores i innovadores en què participin les famílies i altres actors del municipi, en el marc de l'oferta local d'activitats d'estiu.

Mesures

- Implicar associacions de lluita mediambiental, de defensa de la natura o museus de ciències naturals per **codissenyar propostes** orientades al coneixement dels valors naturals de l'entorn proper i promoure valors de respecte al medi natural i a la biodiversitat.
- Oferir suports, formació o orientació en la **gestió de la diversitat d'opcions d'alimentació**.
- Oferir suports als agents organitzadors (com un catàleg d'activitats complementàries, recursos de l'Agència de Salut Pública, guies de recursos o material audiovisual, gràfic o artístic) per poder treballar, en el marc de les seves programacions d'estiu, els **hàbits i actituds ecològics** més importants (com el coneixement dels valors naturals de l'entorn, la reducció, la reutilització i el reciclatge de materials i productes).

4.3.4 Repte de crear un entorn digital educatiu i emancipador

Aquest repte posa el focus a potenciar l'entorn digital i la tecnologia com a entorns educatius, emancipadors i motivadors, que atrauen, enriqueixen, vinculen i promouen la creació i la col·laboració. Les estratègies d'aquest repte se centren en el desenvolupament de competències que ajudin a reduir la bretxa digital.

Estratègia 1

Oferir activitats i recursos en línia orientats a estimular competències transversals d'aprenentatge (cerca, lectura, comprensió, reflexió, curiositat, descobriment...) al llarg de l'estiu.

Mesures

- Oferir suport (d'assessoria, formació o subvenció) als agents educatius locals per a la **creació d'activitats en línia** que estimulin l'aprenentatge i l'arrelament al municipi, per als infants, adolescents i joves que no participen a les activitats d'estiu presencials.
- Oferir suport als agents organitzadors de l'estiu per **complementar les activitats presencials amb reptes, jocs i enigmes a través de les xarxes socials** a fi d'estimular el vincle i l'expectativa dels i les participants amb les activitats i els espais d'estiu, a més de facilitar que puguin trobar a la xarxa referents coneguts i companys/es.

Estratègia 1

Integrar l'ús de tecnologies i de l'entorn digital en les activitats presencials d'estiu per millorar les competències tecnològiques i digitals dels i les participants, sobretot en entorns desfavorits.

Mesures

- Facilitar la **cessió o préstec de materials tecnològics** per fer activitats en el marc de la programació presencial d'estiu, sobretot en entorns desfavorables on les llars no disposen de dispositius tecnològics.

- Facilitar —implicant els docents dels centres educatius— als agents organitzadors de l'estiu quines **competències tecnològiques i digitals** es poden treballar per edats i amb quins programes, connectades amb l'educació formal.
- Facilitar als agents organitzadors **recursos educatius** (mitjançant un catàleg d'activitats complementàries) per al desenvolupament de competències digitals (per exemple, gimcanes amb localitzador del mòbil, art amb tauletes, cerca a internet sobre temes específics, ús d'aplicacions educatives, visites a portals de recursos en xarxa, etc.).

estiu →*
enriquit

EDUCACIÓ 360
EDUCACIÓ A TEMPS COMPLET